

Valtuustokysymys uusien päiväkotien ja koulujen tilatehokkuudesta ja sen vaikutuksista tilojen käyttöön

Espoossa on viime vuosina laskettu investointi- ja tilakustannuksia kasvattamalla päiväkotien ja koulujen kokoa sekä vähentämällä neliöitä per käyttäjä tilatehokkuutta kasvattamalla. Lisäksi säästöjä on haettu luopumalla niin kutsutuista epätarkoituksenmukaisista tiloista, kuten pienistä päiväkodeista.

Tilatehokkuuden parantamista on tehty vahvasti taloudellisista lähtökohdista. Uusien koulujen käyttäjiltä on tullut palautetta siitä, että tilat eivät aina ole kaikilta osin toimivia ja riittävän kokoisia käyttötarkoitukseen ja käyttäjämääriin nähden. Uusissa kouluissa on esimerkiksi opetustiloja, joiden läpi kuljetaan, eikä tilaa ole riittävästi pienryhmäopetuksen eriyttämiseen. Myös ruokailutiloista on nipistetty niin, että ruokailuaikoja joudutaan lyhentämään ja porrastamaan kohtuuttomasti.

Koulujen mitoittaminen nykytarpeeseen nähden mahdollisimman edulliseksi saattaa johtaa siihen, että tilat käyvät uusilla kasvavilla alueilla pian valmistumisensa jälkeen pieneksi. Tämä tulee pitkällä tähtäimellä kalliimmaksi kuin tulevaan kasvuun varautuminen.

Päiväkotien osalta huolta herättää pienien yksiköiden lakkauttaminen ja siirtyminen yhä suurempiin yksiköihin. Suurten päiväkotien rakentaminen voi johtaa siihen, että päiväkotimatkat pitenevät kohtuuttomasti, mikä hankaloittaa perheiden arkea. Pahimmillaan perheisiin joudutaan hankkimaan auto päiväkotimatkoja varten. Lähtökohdan tulisi olla, että päiväkoti on lähipalvelu, joka on saavutettavissa kävellen. Päiväkotien osalta palautetta on tullut myös liian pienistä pihoista.

Kasvun ja oppimisen toimiala on kiinnittänyt kriittistä huomiota tilatehokkuusvaatimusten kiristämiseen. Esimerkiksi Espoon koulujen ja päiväkotien yhteistoiminnallisen vuokrahanke hankesuunnitelmasta annetussa lausunnossa toimiala painottaa, ettei uusista tehokkaammista tiloista ole riittävää seuranta- eikä tutkimustietoa. Tästä huolimatta uusien hankkeiden tavoitteeksi on asetettu 7-8 neliötä per oppilas.

Tilatehokkuuden kiristäminen ilman riittäviä vaikutusarvioita voi johtaa siihen, että säästöjen nimissä tuotetaan yhä enemmän tiloja, jotka eivät mahdollista toiminnallisten pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Esimerkiksi opetustila käytävällä heikentää opetuksen laatua. Uusissa yhteistyöhankeissa kumppaneilla on ollut suuri määrittelyoikeus tiloihin. Ilman käyttäjien tarpeiden huomioimista se voi johtaa siihen, että kustannuksia karsittaessa lopputuloksena on tilakokonaisuus, joka ei mahdollista opetuksen tarjoamista oppilaiden tarpeita vastaavasti.

On kaupungin kestävä kehityksen tavoitteiden mukaista, että rakennamme tiloja kestäväan aikaa ja myös tulevaisuuden tarpeisiin. Tilojen toiminnallisuus ei saa kärsiä liiallisen tilatehokkuuden nimissä. Tämän varmistamiseksi on tärkeää, että käyttäjien näkökulma on alusta alkaen vahvasti mukana tilojen suunnittelussa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut kysymme:

1. Millaista palautetta käyttäjiltä on saatu uusista koulu- ja päiväkotikohteista? Onko palautetta kerätty käyttäjiltä systemaattisesti? Miten palaute on otettu huomioon?
2. Miten varmistetaan, että uusissa tehokkaammin suunnitelluissa tiloissa pystytään organisoimaan toimintaa tarkoituksenmukaisella tavalla? Saadaanko niukemmin mitoitetuissa tiloissa riittävästi perusopetusryhmiä? Pystytäänkö tiloja eriyttämään pienryhmäopetukseen tarpeiden mukaisesti? Onko rakennuksissa riittävästi jouston varaa?
3. Miten varmistetaan, että uusissa kumppaneiden kanssa toteutettavissa yhteistyömalleissa käyttäjän tarpeet ohjaavat suunnittelua riittävästi siten, että tiloissa pystytään toteuttamaan opetusta kasvun ja oppimisen toimialan edellyttämien pedagogisten suunnitelmien mukaisesti?
4. Miten viime aikoina valmistuneet kohteet vastaavat tulevien vuosien tarpeeseen kaupungin kasvualueilla?

5. Miten varmistetaan, että varhaiskasvatuksen palveluverkko säilyy sellaisena, että päiväkoti säilyy lähipalveluna myös tulevaisuudessa?

6. Paljonko päiväkotien pihat ovat pienentyneet per lapsi? Onko tästä kerätty palautetta? Miten pihojen pieneneminen vaikuttaa lasten liikkumiseen?

14.8.2023 Tiina Elo ja Pinja Nieminen

Partanen Henna

Löyttyniemi Meri

Keronen Jiri

Seppälä Peppi

Hopsu Inka

Gästrin Eva-Lena

Kauste Mika

Koponen Noora

Nevanlinna Risto

Karimäki Johanna

Keisteri-Sipilä Elli

Cederlöf Karin

Hyrkkö Saara

Siivola Marjaana

Båsk Gustav

Marttila Helena

Kivekäs Liisa

Saramäki Sara

Värmälä Johanna

Kerola Hannele

Halkosaari Tommi

Pentikäinen Aulikki

Aaltonen Juri

Akinyemi Aino

Hertell Sirpa

Kajava Henna

Kilpijoki Kerttu-Liisa

Nores Mia

Puntila Päivi

Järvenpää Kaarina